

vedno več ilovice in se spremeni nazadnje v pravi skriljenec, ki prav dobro služi za tlake. Zato ga čislajo ne le Tržačani, nego izvaža se celo v Carigrad in Aleksandrijo. Ta ilnata zemlja je najboljša za polja, vrte, travnike in gozde. Ne samo njene kemične, nego tudi njene fizikalne last-

nosti so najboljše. Ona privlačuje bolj mokroto, nego rdeča zemlja, in jo tudi delj časa obdrži. Solnce je ne razgreje tako hitro zaradi njene svetle barve in je ne posuši tako lahko. Za obdelovanje je prav sposobna in sprejema rada animalični gnoj.

(Dalje prih.)

S. Rutar.

„Slovenska Matica“ in učitelji.

Pregled učiteljev-udov „Slov. Matice“ v letu 1891.¹⁾

Kranjsko.

Ljubljana²⁾ učiteljev 37, udov slovenske matice 16. (Vse javne slovenske šole, vadišnica, šola na gradu, vpokojeni učitelji.) Črnomelj³⁾ 38, 2. Kamnik 41, 12. Kočevje⁴⁾ 25, 0+1, jedini ud v nemškem delu. Kranj 57, 2. Krško⁵⁾ 53, 8. Ljubljana (okolica) 46, 7. Litija 39, 1. Logatec 54, 5. Novo mesto 39, 2. Postojna 59, 5. Radovljica 36, 8. Skupaj 524, 69.

Štajerska.⁶⁾

Brežice učiteljev 32, udov slovenske matice 2. Celje (okolica) 56, 3. Gor. Grad 17, 2. Gor. Radgona 21, 4. Konjice 34, 3. Kozje 26. — Laško 44. — Sv. Lenart 23, 1. Ljutomer 21, 9. Mahrenberg 19, 1. Maribor (okolica) 70, 11, šteti tudi vadniški učitelji. Ormož 28, 6. Ptuj (okolica) 63, 11, 1 ud od mestnih učiteljev. Rogatec 15, 2. Sevnica 18, 3. Slov. Bistrica 28, 3. Slov. Gradec 15. — Šmarje 22, 1. Šoštanj 18. — Vransko 13, 1. Ostale slovenske šole 9. — Skupaj 592, 62.

Primorsko.⁷⁾

Trst z okolico učiteljev 43, udov slovenske matice 5. (Slovenska šola pri sv. Jakobu in okoličanske brez italijanskih.) Gorica 94, 17, vadniški učitelji šteti. Gradisce 10, 1. Sežana 42, 8. Tolmin 37, 7. Koper 20, 1. Volovska 10, 2. Skupaj 256, 41.

Koroško.

Utravistične šole na slovenskem Koroškem učiteljev 205, udov slovenske matice 2. Skupaj 205, 2.

Po deželah:

Kranjsko — učiteljev 524, udov slovenske matice 69, 13⁰/₁₀₀. Štajersko 592, 62, 10⁵/₁₀₀. Primorsko 256, 41, 16⁰/₁₀₀. Koroško 205, 2, 1⁰/₁₀₀. Skupaj 1577, 174, 11⁰/₁₀₀.

Število učiteljev-matičarjev nikakor ni častno. Ono kaže, da velika večina učiteljev se kaj malo zanima za književni napredek svojega naroda, da jim ni mnogo do lastne izobrazbe. Učitelju nikakor ne smé zadostovati jednostranska pedagoška izobrazba, ampak izobraževati se mora vsestransko, da napreduje z duhom časa. Kako more ljudski učitelj na deželi, daleč kje v hribih napredovati, ako mu nedostaje knjig, časnikov, ker nima nikake izobražene družbe, da bi se izobraževal vsaj z občevanjem? — Oj, koliko škodujejo taki malomarneži sebi in ugledu vsega stanu s tem, da jim ni do lastnega napredka in izobrazbe! Saj je znano vsakomur, kako prezirno se govori časi o nevednih učiteljih, njihovem znanji in kretanji. Res je da izposojujejo okrajne učiteljske knjižnice matične knjige, ali koliko učiteljev jih pa čita? Večina ne! Morda se ravno spomni na nje, piše po nje, a jih ne dobi, ker še slučajno niso vezane, ali so že izposojene. Drugič ne prosi več zanje, ker

¹⁾ Na podlagi Popot. koledarja za l. 1892.

²⁾ Učitelji na nemških in zasebnih šolah niso šteti.

³⁾ Vpokojeni učitelji so povsod prišteti.

⁴⁾ Brez nemškega dela.

⁵⁾ Z meščanskimi učitelji.

⁶⁾ Šteti so le učitelji javnih slovenskih in utravističnih šol in vpokojeni.

⁷⁾ Učitelji slovenskih ljudskih šol.

morda že pozabi, ali pa knjižničarja noče nadlegovati. Toda tudi ako prečita knjige jedenkrat, to še ni dovolj, ker vsaka boljša knjiga se mora prečitati večkrat, da ima človek kaj koristi od nje.

Letnina 2 gld. nikakor ni tolika, da bi se ne mogla pritrirati pri najmanjši plači, zlasti, ker se vpisuje lahko do konca rož-

nika, torej šest polnih mesecev. Želeti je pač, da število matičarjev-učiteljev kaj naraste v tem letu. Kesal se ne bode nihče za denar, ker se nam obetajo jako lepe knjige. Večje važnosti bodo letošnje knjige tudi zato, ker bode izšla prva knjiga zgodovine slovenske zemlje.

Napredek velja!

F. Jaklič.

Nekaj mislij o pokončni pisavi.

Pokončna pisava je v sedanjem času vprašanje, radi katerega je bilo že mnogo prepira. Tu so nasprotniki in zagovorniki. Oglejmo si jih natančneje. Med nasprotniki najdemo ljudi, ki sicer presoja o nji, vendar je ne marajo; so pa tudi taki, ki jo obsojajo samo radi tega, ker je nova ali ker jim nasprotuje razvarena roka pri prvih površnih poskusih. Proti temu imamo pripomoček! Po besedah sv. pisma je namreč dovoljeno strogo kaznovati tako upornost: „Ako te draži desnica, tedaj jo odsekaj!“ — Kaj pa potem? Potem naj se piše z levico. Saj se dobijo ljudje, ki znajo tacega. — Oglejmo si zagovornike. Tu dobimo za novosti vnete reformatorje, ki so navdušeni za pokončno pisavo, s tem kazoč,

kako se zanimajo za nove prikazni na pedagoškem polju. To zanimanje v resnici znači vrlega pedagoga. Vera sama pa ne zadostuje! Ne pozabite tudi pretehtovati in kritikovati! — Pojdimos sedaj k preiskovalcem in prehteovalcem. Te ne omaja vsaka sapa. „Ne zavržejo pa nove stvari samo radi tega, ker je nova; ker vedó, da je bila tudi vsaka dobra starina nekdanja nova“. Ti ne gledajo pokončne pisave z dogmatično desko pred očmi. Skozi očala znanosti vidijo jasno podobo. — Naša roka, ne otrokova je za staro (!) pokončno pisavo preokorna. Naj le nekaj rodov „pokončno“ piše! Potem bodo z glavo majali nad našo trdovratnostjo. — Znanstvena kritika se je že izrekla za pokončno pisavo ter jo priznala. (Schl. Sch.)

Književnost.

Odobrena učna knjiga. Vrhovca Ivana »Zgodovinske povesti za meščanske šole, I. del, založili Blaznikovi dediči v Ljubljani 1892, cena 50 kr.« je visoko ministerstvo odobrilo za rabo na slovenskih meščanskih šolah. (Min. razpis od 5. vinotoka 1892, št. 19086).

Katoliška Bukvarna v Ljubljani je založila knjižico:

„**Kršćanski nauk za prvence**“. (Prvo in drugo šolsko leto.) Sestavil Simon Zupan, katehet. Peti natisek. Ker je ta katekizem od škofijstva in ministerstva potrjen za ljudske šole na Kranjskem, ga morejo čč. gg. voroučitelji rabiti s pridom v prvem in drugem razredu ljudskih šol. Vozan eksemplar te knjižice velja samo 10 kr.

Nova učila iz zaloge Karla Janskega v Taboru na Češkem. Znana tvrdka je v zalaganji učil jako delayna. Vsako leto spravi kaj novega na svetlo. Za naše potrebe se posebno priporočajo različne stenske table in sicer: 1. Ker većinoma predstavljajo po jeden sam predmet; 2. ker so dosti velike (64×90cm); 3. ker so barvano tiskane in predstavljajo živali jako karakteristično; 4. ker so na takem popirji, da jih ni treba na platno pripenjati; 5. ker se smejo z gobo in vodo čistiti; 6. ker je cena v primeri z drugimi sličnimi izdelki jako nizka. Pet tabel skupaj, katere se morejo povoljno izbrati, stoji 2 gld. 50 kr., posamezna tabla 60 kr. Ravno kar je izšel teh tabel 15. »sešit« in sicer: 71. Kit. 72. Morski volk. 73. Damjak. 74. Beli medved. 75. Gorila. Sedemdeset že